

	MEMO
Datum	7 mei 2025
Onderwerp	ICB
Doel	oriënterend / richtinggevend / besluitvormend
Opsteller	J en J
Team	Cluster leefomgeving
Tijdindicatie	

Inleiding

Juridisch

Op vrijdag 18 april 2025 is het Voorbereidingsbesluit Bedrijfsactiviteiten Barendrecht bekend gemaakt en in werking getreden. Met dit voorbereidingsbesluit herstelt het college de omissie die is ontstaan in het omgevingsplan, waardoor elke activiteit in de categorie 1 tot en met 3 genoemd in de Staat van Bedrijfsactiviteiten werd toegestaan. In de voorbereidingsregels is nu opgenomen dat onder andere maatschappelijke functies en voorzieningen zoals onderwijs, religieuze instellingen en buurthuizen niet uitgesloten. Hiermee wordt voorkomen dat er geen nieuwe activiteiten worden uitgevoerd die in strijd zijn met de nieuwe regels in het omgevingsplan.

Tijdljn

Om te beoordelen of het ICB momenteel in strijd handelt met het voorbereidingsbesluit, is het van belang om te weten of zij zich kunnen beroepen op het overgangsrecht. Alvorens hier verder op in te gaan, is hieronder een tijdljn uiteengezet.

- **Maart 2025** – ICB koopt pand Bijdorpplein 41 > weten we dit zeker? Uit het kadaster blijkt namelijk van niet.
- **Vrijdag 28 april 2025** Voorbereidingsbesluit Bedrijfsactiviteiten Barendrecht bekendgemaakt en inwerking getreden.
- **Vrijdag 18 april 2025** – Controle: niemand aanwezig in pand. Geen signalen of aanwijzingen dat het ICB zich in het pand had gevestigd of dat er activiteiten plaatsvonden;
- **Woensdag 23 april 2025** – Controle: geconstateerd dat er naamaanduidingen (op de gevel en brievenbus) van het ICB waren aangebracht. Binnen zijn er geen activiteiten waargenomen;
- **Vrijdag 25 april 2025** – Controle: geconstateerd dat twee ruimtes waren ingericht als gebedsruimte. Niet vastgesteld dat er daadwerkelijk activiteiten plaatsvinden;
- **Vrijdag 2 mei 2025** – Controle: geconstateerd dat er activiteiten plaatsvinden en er (ongeveer 30) personen aanwezig waren. Er werd een lezing gegeven en door de vertegenwoordiger van ICB werd verklaard dat er regelmatig activiteiten plaatsvinden welke ook op de website te zien zijn.

Uit de tijdljn blijkt dat het pand aan Bijdorpplein 41 in maart door het ICB is aangekocht, maar dat feitelijke activiteiten (voor zover door toezichthouders is vastgesteld) pas na inwerkingtreding van het voorbereidingsbesluit zijn begonnen. Op basis van de beschikbare informatie is de voorlopige conclusie dat het ICB vóór 18 april 2025 wel was gevestigd op Bijdorpplein 41, maar toen nog geen feitelijke activiteiten plaatsvonden.

Overgangsrecht

Uit jurisprudentie blijkt dat voor de beoordeling van het overgangsrecht bepalend is wanneer ingebruikname feitelijk is aangevangen. Daarbij geldt dat er sprake moet zijn daadwerkelijk verrichte activiteiten. Voorbereidende handelingen, zoals verbouwingen, worden niet als feitelijke ingebruikname beschouwd.¹

¹ Onder meer: ECLI: NL:RVS:2018:4173

Volgens vast jurisprudentie rust de bewijslast bij degene die zich op het overgangsrecht beroept. Deze partij moet met feiten en omstandigheden aannemelijk maken dat het gebruik al vóór de nieuwe regels is aangevangen.²

Op basis van de huidige informatie en jurisprudentie kan worden aangenomen dat de ICB momenteel in strijd handelt met het voorbereidingsbesluit, omdat de activiteiten pas ná de inwerkingtreding is begonnen. Op basis hiervan kan handhaving worden overwogen. Echter zijn er een aantal kanttekeningen die hierbij moeten worden betrokken:

1. Juridische onzekerheid

De jurisprudentie waarop deze conclusie is gebaseerd, dateert van vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet op 1 januari 2024. Onder de Omgevingswet kon geen jurisprudentie worden gevonden die de eerdere lijn bevestigt. De Omgevingswet brengt op veel vlakken veranderingen met zich mee, waaronder op het gebied van overgangsrecht. Juridische zekerheid in een handavingsproces is daardoor niet gegarandeerd.

2. Invloed juridisch proces op capaciteit

Handhaving kan leiden tot een langdurig juridisch traject van minimaal één tot misschien wel twee jaar zal volgen. Daarbij is bekend dat de ICB zich juridisch laat bijstaan door meerdere gespecialiseerde advocaten en van mening is onder het overgangsrecht te vallen. De verwachting is dus ook dat zij tegen een handavingsbesluit in bezwaar en eventueel beroep gaan.³ Gezien de complexiteit en het nieuwe karakter van de wet- en regelgeving is het niet met zekerheid te zeggen dat een juridische procedure in het voordeel van de gemeente zal uitpakken. Een handavingstraject vraagt bovendien veel tijd en capaciteit, wat ten koste gaat van andere handavingsdossiers en het projectmatig handhaven. Als voorbeeld geldt het dossier Voordijk 276, waaraan momenteel de helft van de juridische capaciteit binnen de afdeling VTH van Kwaliteit Leefomgeving wordt besteed.

Planschade benoemen? > ik weet niet precies hoe dit zit, [REDACTED] volgens mij wel. [REDACTED] volgens mij ook? Staat me in ieder geval iets bij dat de aanspraak op planschade onder de Omgevingswet nu veel makkelijker is en er dus een kans is dat we dit moeten gaan betalen. Dit is ook al eerder met Lennart gedeeld. Goed om hier nog iets over te zeggen in deze memo? En dat verwacht wordt dat de ICB hier in een juridisch traject sowieso aanspraak op gaat maken?

Advies

Geadviseerd wordt zorgvuldig af te wegen of een handavingstraject op dit moment wenselijk is. Hoewel er momenteel juridische grondslag voor handhaving lijkt, is inzetten op een vrijwillige verplaatsing van het ICB naar een geschikte locatie in deze fase mogelijk effectiever en minder belastend voor zowel de gemeente als overige betrokkenen. Het direct starten van een handavingstraject kan de mogelijk bereidheid van het ICB om te verhuizen ondermijnen. Geadviseerd wordt daarom om het gesprek met de ICB hierover aan te gaan. Mocht dit geen resultaat opleveren, kan handhaving alsnog overwogen.

² Onder meer: ECLI:NL:RVS:2014:3550

³ Dit blijkt uit de nieuwsbrief van de ICB van 5 mei 2025

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen